

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

Δημοτικὸν Θέατρον: Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλέους, ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων. — Ὁ Ἄσωτος, δράμα μὲ τρία μέρη ὑπὸ Δημ. Π. Ταγκοπούλου, Ἀθήναι, Γραφεῖα τοῦ «Νουμά», 1906. (Σελ. 90.)

ΦΑΙΝΕΤΑΙ ὅτι δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ποῦ νὰ κινή περισσότερον τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἀνεπτυγμένων, καὶ συγχρόνως τὴν συγκίνησιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν ἡμιμαθῶν, — ἐκείνων δηλαδή ποῦ ἐφρόντισαν νὰ παραγемίσουν τὰ κεφαλᾶκια των μὲ ὀλίγα ἀρχαῖα ἑλληνικά καὶ μὲ πολλὰς ἀνοησίας καὶ προλήψεις νεωτέρας, — ὅσον ἡ παράστασις ἐνός δράματος τῶν προγόνων, εἰς τὴν γλώσσαν τοῦ πρωτοτύπου, μάλιστα μὲ μουσικὴν καὶ μὲ λόγον τοῦ κ. Μιστριώτη εἰς τὸ τέλος.

Κ' ἐπειδὴ τὴν πλειονοψηφίαν τοῦ ἀκροατηρίου, ἐκεῖνο τὸ βράδυ εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον, — ὅπως κάθε βράδυ καὶ εἰς κάθε θέατρον, — ἀποτελοῦσαν οἱ δευτεροί, ἡ παράστασις τῆς Ἡλέκτρας διεξήχθη θριαμβευτικῆ. Τὰ χειροκροτήματα προπάντων ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα φουτητικὰ θεωρεῖα, ἀνηχοῦσαν κάθε τόσον βροντώδη ἢ ἀγαλλίασις καὶ ἢ συγκίνησις ἤτο διαρκῶς ἀποτυπωμένη εἰς τὰγαθὰ γύρω μου πρόσωπα: ὅταν δὲ ἐρρητόρευεν ὁ κ. Μιστριώτης τὰ στερεότυπα καὶ κατ' ἐπιταγὴν του ἐνεφανίσθη εἰς τὴν σκηνὴν ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας κ. Φαραντᾶτος καὶ προσέφερεν εἰς τὴν πρωταγωνίστριαν ἕνα δίκαιον στέφανον δάφνης, ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, καὶ πολλὰ μάτια εὐαίσθητα ἐδάκρυσαν, ὡς νὰ ἔβλεπαν ἐκεῖ μίαν ἑλληνικὴν νίκην, ἕνα ἐθνικὸν θρίαμβον... Ὁμολογῶ ὅτι μὲ μεγάλην μου ἔκπληξιν δὲν ἤκουσα τότε ἕνα γεροντάκι δακρυσμένο, ποῦ ἐκάθητο δίπλα μου, νὰ ψιθυρίσῃ τὸ «Νῦν ἀπολύεις...» ἀλλὰ τὸ εἶδα νὰ σηκωθῆ νὰ φορέσῃ ἤσυχα-ἤσυχα τὸ ἐπανωφόρι του, καὶ νὰ φύγῃ γενναίως μαζί μας, ὥστερ' ἀπὸ τόσην δόξαν, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀδοξον καθημερινὴν ζωὴν...

— Ὡς τόσο εἶνε πολὺ περίεργο πρᾶγμα! ἔλεγεν ἕνας κύριος ἐκ τῶν ὀλίγων διαμαρτυρομένων, εἰς τὸ διάλειμμα Ὁ Ρωμηὸς δὲν θαυμάζει παρὰ μόνον ὅ,τι δὲν καταλαβαίνει. Νὰ τόρα, πάρε αὐτὴ τὴν ἴδια Ἡλέκτρα τὴν κινεζικὴ καὶ δός τού τὴν μεταφρασμένην σὲ γλώσσαν ποῦ νὰ μὴ τοῦ ξεφεύγῃ ἢ παραμικρὴ λεπτομέρεια, νὰ τὸν ἰδῆς ξεκαρδισμένο στὰ γέλια, ὅπως τὸν εἶδα ἐγὼ μιὰ φορὰ, ὅταν ὁ Χρηστομάνος τοῦ ἔδωκε τὴν *Ἀντιγόνη*. Ἄν τύχῃ μάλιστα νὰ τοῦ σφυρίξῃ κανένας Μιστριώτης πῶς κόθῃ μετάφρασις εἶνε *βεβήλωσις*. ἢμπορεῖ νὰ τὸν ἰδῆς καὶ μανιώδη ἐπαναστάτην, ὅπως τὸν εἶδα ἐγὼ μιὰ φορὰ, ὅταν ὁ Σωτηριάδης τοῦ ἔδωκε τὴν *Ὁρέστεια*. Πολὺ περίεργο πρᾶγμα!

Περίεργο μόνον; ἢ καὶ θλιβερόν, καὶ ἀξιοθρήνητον καὶ ἀπελπιστικόν;... Ὁ κ. Μιστριώτης ἐδήλωσεν ἐπανειλημμένως ὅτι αὐτὰ τὰ κάμνει διὰ νὰ κατατροπώσῃ τοὺς χυδαίστες, καὶ διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ξένους ὅτι καταγόμεθα ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν προγόνων μας, ἀφοῦ παριστάνομεν κ' ἐννοοῦμεν τὰ δράματά των εἰς τὸ πρωτότυπον. Ὅσον διὰ τοὺς χυδαίστες, δὲν ἤξεύρω: ἴσως, μὲ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν καὶ μὲ τὰς ἑλληνοπρεπεῖς ἰδέας τοῦ κοινοῦ μας, θὰ ἢμποροῦσε κανεὶς

νά τούς κατατροπώσῃ και χωρίς τήν βοήθειαν τῶν ἀρχαίων δραμάτων. Ἄλλ' ὅσον διά τούς ξένους, ἄς μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ κ. Μιστριώτης νά τόν βεβαιώσω, χυδαίσι αὐτήν τήν φοράν, ὅτι «ἐπάτησε στήν πῆτα». Οἱ ξένοι μᾶς κοροϊδεύουν και μᾶς ἐλεεινολογοῦν. Καί εἰς τήν προχθεσινήν ἀκόμη παράστασιν, δύο Γερμανοί, ὑπότροφοι τοῦ Ἰνστιτούτου, ἦσαν διαρκῶς σκασμένοι ὅτ' ἀγάγια. Τούς ἔκαμε τήν ἰλαροτέραν ἐντύπωσιν ἢ ἀπαγγελία ἀρχαίων στίχων μέ σημερινήν προφοράν, ὥστε νά μὴ διατηρῆται οὔτε ἴχνος ῥυθμοῦ, και ἡ κωμικοτραγική προσποιήσις τοῦ ἀκροατηρίου, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὡς νά ἐννοοῦσεν εἰς τήν ἐντέλειαν τὰ «θεία ῥήματα» τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ κ. Κυπαρίσσης, ὁ συμπαθῆς πρωταγωνιστής, — φιλόλογος δὲ και ἀρχαιολόγος, ὀφείλων νά ἐννοῇ κάποια πράγματα, — ἔλεγεν εἰς ἄλλον διαμαρτυρούμενον ὅτι τοιοῦτου εἶδους παραστάσεις γίνονται και εἰς τήν Εὐρώπην· ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας τῶν ἐπιτέλους εἶνε αὐτός, και ὅτι εἰμπορεῖ ἐξαιρέτα νά γίνῃ και μία ἄλλη Ἑταιρεία μέ σκοπὸν διαφορετικόν. Αὐτὰ φαίνονται μετριοπαθῆ και λογικώτατα. Νομίζω ὅμως ὅτι αἱ παραστάσεις τῶν ἐλληνικῶν δραμάτων εἰς τήν Εὐρώπην, ὅλωςδιόλου ἐξαιρετικαὶ και ἔκτακτοι, δὲν ἔχουν τὸν ἴδιον σκοπὸν τῶν ἰδικῶν μας, ὅπως τουλάχιστον διατυπώνει αὐτὸν ὁ κ. Πρόεδρος. Ὅσον δὲ διά τήν ἴδρυσιν και ἄλλης Ἑταιρείας, σκοπούσης νά προσφέρῃ τ' ἀρχαῖα δράματα εἰς γλώσσαν ζωντανήν, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θά ἐχρησκηθῆτο ἀμέσως ὡς βέβηλος και ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι θά ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον, ὁ δὲ κ. Μιστριώτης θά ἦτο ἱκανὸς νά σηκώσῃ κ' ἐπανάστασιν, διά νά διαλυθῆ. Μὴ λησμονώμεν, παρακαλῶ, τὰ Ὀρεστειακά. . . Δι' αὐτό, βλέπετε, ἡ Ἑταιρεία πρὸς διδασκαλίαν κτλ. κατατάσσεται ἀπὸ μερικοὺς μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν πληγῶν, διότι δὲν κάμνει μόνον ὅσον κακὸν εἰμπορεῖ, ἀλλὰ και ἐμποδίζει κάθε καλόν, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦσαν νά κάμουν ἄλλοι.

Μ' ὅλα αὐτά, νομίζω ὅτι μόνον ἔπαινος ὀφείλεται εἰς τούς καλοὺς ἐρασιτέχνας, οἱ ὁποῖοι ἔπαιξαν τήν «Ἠλέκτραν». Ὁ κ. Σιγάλας, ὁ ὁποῖος τούς ἐδίδαξεν, εἰμπορεῖ νά καυχᾶται. Ἡ κυρία Δήμητρα Κυπαρίσση (Ἠλέκτρα) μέ τήν πλήρη ζωῆς και δυνάμεως ὑπόκρισίν της, ἀπέδειξεν ὅτι στερεῖ πραγματικῶς τήν ἐλληνικὴν σκηνὴν μίας ἀξιολόγου δραματικῆς πρωταγωνιστρίας. Ὁ κ. Κυπαρίσσης ὡς Ὀρέστης, ὁ κ. Ζήνων ὡς Ἄγγελος, και ὅλοι ἐν γένει οἱ ἐρασιτέχναι, μὴδ' αὐτῆς τῆς κορυφαίας τοῦ χοροῦ ἐξαιρουμένης, τῆς ὁποίας λησμονῶ τώρα τὸ ὄνομα ἀλλ' ὄχι και τήν καθαρὰν και εὐχρουν ἀπαγγελίαν, ἔπαιξαν ὠραῖα. Ὅσον διά τήν μελοποίησιν τῶν χορικῶν, ὁμολογῶ μέν ὅτι δὲν μοῦ ἔδωσε τήν παραμικρὰν συγκίνησιν, ἀλλὰ συγκρόνως κηρύττομαι και ἀναρμόδιος διά κάθε μουσικὴν κρίσιν.